

Hra na klarinet

Charakteristika

Ve studijním zaměření hra na klarinet je realizováno přípravné studium, které trvá jeden až dva roky a následně I. a II. stupeň základního studia. I. stupeň je specifikován dle fyziologických dispozic studentů dvojím rozdělením. Hra na nástroj od sedmi let s využitím přípravných nástrojů (zobcová flétna v prvním ročníku, saxonet ve druhém), a hra na nástroj od let jedenácti, respektive od plně prořezaných horních a dolních stálých středních řezáků.

V přípravném studiu si studenti osvojují základní návyky pro hru na klarinet, zejména správný a uvolněný postoj, vyvážené a uvolněné držení nástroje a správné dýchání. Na bazální úrovni se seznamují s múzickými základy a dokáží zopakovat jednoduchou melodii. Hravou formou projevují přirozenou hudebnost, vztah k muzice a svému nástroji.

I.stupeň základního studia trvá sedm let. Od prvního ročníku se navazuje na dovednosti získané v přípravném studiu, dále se rozvíjí prstová technika, upevňují a zdokonalují optimální dýchací návyky s důrazem na kvalitu tónu, cílevědomě se dbá na specifickou artikulaci dle stylového zaměření. Repertoár žáka je sestavován na základě jeho individuálních dispozic a zaměření s využitím konkrétních škol a dalších notových materiálů. Žák je od počátku veden k myšlence vlastního, jakožto i obecně pozitivního mentálního posunu při veřejném vystupování na školních i mimoškolních akcích, jak v sólové hře na nástroj, tak při hře komorní a orchestrální.

Na I. stupeň základního studia plynule navazuje čtyřletý II.stupeň. V tomto je dána možnost profilace žáka směrem artifiální, či nonartifiální. Při studiu je využíváno nabytých schopností a dovedností, které jsou dále rozšiřovány a na konkrétní úrovni zkvalitňovány. Pokud je ke hře na klarinet přijat žák starší 14-ti let, je zařazen do přípravného ročníku II. stupně nebo do I. ročníku II. stupně.

Od čtvrtého ročníku 1. stupně následuje povinná skupinová praxe.

Cílem studia hry na klarinet v obou stupních základního studia je rozpoznat hudební potenciál žáka a dle individuálních možností a schopností interpretovat skladby dle specifika zaměření. Po celou dobu studia je dbáno na pozitivní prezentaci školy směřováním k veřejné obhajobě dosažených dovedností na koncertech, seminářích, vernisážích a dalších kulturních akcích.

Učební osnovy

PŘÍPRAVNÉ STUDIUM

Žák:

- cílevědomě prohlubuje zájem o hru na klarinet, umí popsat jednotlivé části nástroje, zaujímá správný uvolněný postoj
- popíše a případně i předvede správné dýchání, správně nasadí a zahraje rovný dlouhý tón
- dovede imitovat lehké rytmické a melodické útvary, zahraje lehkou píseň podle sluchu, zvládá jednoduchou píseň s doprovodem
- rozlišuje základní dynamiku

1. ROČNÍK

I. STUPEŇ

Žák:

- zvládá základní dechová cvičení (klidný nádech, pomalý a plynulý výdech)
- zvládá základní zvuková cvičení (barva, směr), umí správně nasadit a ukončit tón
- uvědomuje si základní polohu jazyka a zvládá základní artikulaci modelů TÝ –DÝ
- vědomě dbá na správný uvolněný postoj a držení nástroje, ovládá základní prstoklady v rozsahu c1 – d2
- dle svých možností zahraje jednoduchou skladbu z paměti, je schopný zahrát lidové písně v rozsahu 5 tónů
- opakuje rytmické a melodické modely s využitím správné artikulace, orientuje se v základních rytmech (2/4, 3/4 a C takt)
- zahraje jednoduchou píseň z paměti, umí hrát s doprovodem klavíru, cembala nebo CD

2. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • používá správný nátisk, uvědomuje si brániční dýchání, nasazuje jazykem „tá“ • pozná podle sluchu i notového zápisu staccato a legato, je schopný zadanou skladbu interpretovat z paměti • ovládá základní hmaty v rozsahu c1 – d2, zahraje stupnici C dur, hraje čistě v unisonu s učitelem • pracuje na prstové technice, umí optimálně navlhčit a nasadit plátek na hubici • má povědomí o změnách buněčné struktury plátku při „zahrávání“ • uplatňuje se dle svých možností v souhře s jinými nástroji a s učitelem	

3. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • umí sestavit a rozložit nástroj, provádí základní údržbu, užívá správný postoj, dýchání, nátisk a nasazování tónu • má vědomí o lehké a těžké době, ovládá šalmajový rejstřík • orientuje se v jednoduchých hudebních útvarech a jejich notovém zápisu, pracuje na uvědomělém bráničním dýchání • zvládá hru detachè a legato, je schopen interpretovat lidovou píseň z paměti	

4. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • umí se pohybovat v klarinovém rejstříku, je schopen hry v základních dynamických odstínech • ovládá hru detachè a legato, vědomě používá správné dýchání • používá optimální prstovou techniku, orientuje se v lichých a sudých taktech, dokáže zahrát delší tóny bez intonačních výkyvů	

5. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • hraje detachè, legato a staccato, chápe význam základních tempových označení • užívá optimální frázování, používá optimální malíkový prstoklad, akceptuje dynamiku a grafické značky v partu • uvědomuje si charakter skladby dle období, má povědomí o odlišném ladění svého nástroje, rozlišuje jemnější dynamické odstíny • pracuje na přípravě k souhře	

6. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • pohybuje se v tříčárkované oktávě, zná alternativní hmaty konkrétních tónů • pracuje na kultivovaném přednesu, zahraje chromatickou řadu, dokáže kriticky zhodnotit svůj veřejný výkon, jakožto i výkony ostatních • ovládá hru detachè, legato a staccato, účastní se hry v souboru	

7. ROČNÍK	I. STUPEŇ
Žák: • intonačně ovládá tříčárkovanou oktávu, používá ukončení tónu dechem • je schopný samostudia, hraje melodické ozdoby, realizuje všechny grafické značky v partu, ví o systému nácviu skladeb • reaguje v souboru na dirigentské gesto, používá agogiku, dynamiku, optimální frázování • ovládá elementární transpozici dle svých schopností Žák ukončí I. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.	

1. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: • hraje detache, legato, užívá správný postoj, dýchání, nátisk a nasazování tónu. ovládá šalmajový rejstřík • pohybuje se v klarinovém rejstříku, připravuje se na hru v souboru	
2. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: • používá dynamiku, agogiku a správné frázování, hraje detache, legato, staccato, dbá na rytmickou pregnanci • je parciálně schopen hry z listu, orientuje se v tříčárkované oktávě, realizuje hru v souboru	
3. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: • ovládá tříčárkovanou oktávu, rozlišuje jemnější dynamické nuance, orientuje se v notovém zápisu • dokáže ukončení tónu dechem, dokáže kriticky zhodnotit svůj veřejný výkon, jakožto i výkony ostatních	
4. ROČNÍK	II. STUPEŇ
Žák: • ovládá celý přirozený rozsah nástroje, pracuje s barvou a kvalitou tónu, umí nasadit a ukončit tón dechem • je schopen samostudia, účastní se hry v souboru Žák ukončí II. stupeň studia komisionální závěrečnou zkouškou nebo absolventským vystoupením.	

Komisionální postupové a závěrečné zkoušky

Přípravná hudební výchova (PHV)	Žák zahraje na nástroj 2 skladby

I.stupeň základního studia

1. ročník	Žák zahraje 3 skladby různého technického a výrazového charakteru
2. - 7. ročník	1/ Stupnice + akordy 2/ Etuda nebo technické cvičení 3/ Dvě kontrastní skladby různých stylových období dle výběru
7. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	3 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)

II.stupeň základního studia

1. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
2. ročník	3 kontrastní skladby různých stylových období
3. ročník	Postupovou zkoušku žáci nevykonávají
4. ročník - Absolventské koncertní vystoupení	4 kontrastní skladby různých stylových období 1 skladba komorní (skupinová praxe)